

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد

رشته فلسفه و حکمت اسلامی

مدرسه عالی شهید مطهری

گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی

مصوب هفتصد و هشتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۰۴

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی

گروه: علوم حوزه ای - دانشگاهی

رشته: فلسفه و حکمت اسلامی

گرایش:

دوره: کارشناسی ارشد

کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و هشتاد و دومین جلسه مورخ ۹۰/۰۴/۰۴ خود برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۹۰/۰۴/۰۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی مصوب جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۶۶/۸/۳۰ برای این گروه از دانشجویان منسوخ می شود و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مشمول ماده ۱ می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و هشتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۹۰/۰۴/۰۴ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی
که از طرف گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی پیشنهاد شده بود ، با اکثریت آراء
به تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس از آن
نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و هشتاد و دومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۰/۰۴/۰۴ در مورد برنامه
آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته فلسفه و حکمت اسلامی صحیح است و به مورد اجرا
گذاشته شود.

حسین نادری منش
نایب رئیس شورا

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی

مقدمه

با توجه به ماهیت انقلاب اسلامی ایران، بی شک توجه و اهمیت به بعد فرهنگی موجب تثبیت و تداوم این انقلاب مقدس خواهد شد. موفقیت در انقلاب فرهنگی مستلزم شناخت صحیح و کافی اصول و موازین اسلامی و نیز شبهات و چالشهای موجود در این زمینه می باشد.

دانشگاه شهید مطهری در راستای تحقق انقلاب فرهنگی و نیز ایجاد پیوندی هر چه مستحکم تر میان حوزه و دانشگاه برنامه دوره کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی را جهت تربیت اندیشمندان متخصص در زمینه فلسفه و حکمت اسلامی با تکیه بر حفظ روشهای سنتی بحث و تحقیق در متون اسلامی و احیاء تراث اسلامی و نیز با مطالعه مباحث فلسفه غرب و مسائل کلامی جدید تدوین و تنظیم نموده است.

تعریف و اهداف دوره

دوره کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی یکی از دوره های آموزشی در سطح تحصیلات تکمیلی نظام آموزش عالی است و اهداف آن به شرح زیر است:

- تربیت اندیشمندانی که بتوانند عرضه کننده ی تفکر ناب اسلامی در حوزه ی فلسفه و حکمت باشند.
- انجام پژوهشهای بنیادی - کاربردی در زمینه ی فلسفه و حکمت اسلامی
- تربیت محققانی که با توجه به مطالعات حوزوی، کلامی و فلسفی غربی و اسلامی، بتوانند ارائه کننده دیدگاههای جدید در مباحث فلسفه و حکمت اسلامی باشند.

طول دوره و شکل آن

طول دوره کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی دو سال و نیم است که بر اساس آیین نامه طی چهار نیمسال و هر نیمسال شانزده هفته ارائه می گردد. در این مدت دانشجو باید پایان نامه خود را بگذراند و از آن دفاع نماید.

هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت می باشد.

تبصره: چنانچه به تشخیص گروه آموزشی مدت فوق برای گذراندن دروس جبرانی یا اتمام پایان نامه کافی نباشد، حداکثر یک نیمسال دیگر به مدت فوق اضافه می شود.

تعداد و نوع واحدهای درسی

مجموع واحدهای برنامه دوره کارشناسی ارشد فلسفه و حکمت اسلامی ۳۲ واحد به شرح زیر است:

- دروس اصلی ۲۸ واحد

- پایان نامه ۴ واحد

لازم به ذکر است با توجه به ماهیت این دوره آموزشی که نیازمند اطلاعات مختلف در زمینه‌های (فلسفه، منطق و کلام) می‌باشد و به منظور هم‌سطح کردن پذیرفته شدگان و همچنین با توجه به رویکرد حوزوی و دانشگاهی این مرکز، تعداد ۱۴ واحد پیش نیاز در نظر گرفته شده است.

شرایط پذیرش

- دارا بودن دانشنامه کارشناسی از موسسات آموزشی که مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
 - مجاز شدن به انتخاب رشته در آزمون سراسری و اعلام اسامی از سوی سازمان سنجش
 - پذیرفته شدن در آزمون و مصاحبه علمی و عمومی دانشگاه
- (مواد امتحانی آزمون علمی: فلسفه اسلامی، منطق، کلام و ادبیات عرب)

فصل دوم

جداول دروس

الف) دروس اصلی

ملاحظات	پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
		---	۳۲	۳۲	۲	حکمت متعالیه (۱)	۱.
	حکمت متعالیه (۱)	---	۳۲	۳۲	۲	حکمت متعالیه (۲)	۲.
		---	۳۲	۳۲	۲	حکمت مشاء (۱)	۳.
	حکمت مشاء (۱)	---	۳۲	۳۲	۲	حکمت مشاء (۲)	۴.
		---	۳۲	۳۲	۲	حکمت اشراق (۱)	۵.
	حکمت اشراق (۱)	---	۳۲	۳۲	۲	حکمت اشراق (۲)	۶.
		---	۳۲	۳۲	۲	تاریخ فلسفه اسلامی	۷.
		---	۳۲	۳۲	۲	منطق قدیم	۸.
		---	۳۲	۳۲	۲	منطق جدید	۹.
		---	۳۲	۳۲	۲	تاریخ فلسفه غرب (۱)	۱۰.
	تاریخ فلسفه غرب (۱)	---	۳۲	۳۲	۲	تاریخ فلسفه غرب (۲)	۱۱.
	تاریخ فلسفه غرب (۲)	---	۳۲	۳۲	۲	تاریخ فلسفه غرب (۳)	۱۲.
	تاریخ فلسفه غرب (۳)، حکمت متعالیه (۲)، حکمت مشاء و اشراق (۱)	---	۳۲	۳۲	۲	فلسفه تطبیقی	۱۳.
		---	۳۲	۳۲	۲	عرفان اسلامی	۱۴.
		---	---	۱۲۸	۴	پایان نامه	۱۵.
		---	۴۴۸	۵۷۶	۳۲	جمع	

ب) دروس پیش نیاز

ملاحظات	پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
		---	۳۲	۳۲	۲	زبان تخصصی (۱)	۱۶.
		---	۳۲	۳۲	۲	زبان تخصصی (۲)	۱۷.
		---	۳۲	۳۲	۲	تفسیر قرآن	۱۸.
		---	۳۲	۳۲	۲	قواعد فقه	۱۹.
	تاریخ فلسفه غرب (۲)	---	۳۲	۳۲	۲	مسائل کلامی جدید	۲۰.
		---	۳۲	۳۲	۲	کلام تطبیقی	۲۱.
		---	۳۲	۳۲	۲	شناخت ادیان	۲۲.
		---	۲۲۴	۲۲۴	۱۴	جمع	

فصل سوم

سرفصل دروس

دروس اصلی

حکمت متعالیه (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: گذراندن حداقل ۱۰ واحد فلسفه اسلامی در مقطع کارشناسی

هدف: آشنایی با اندیشه حکیمان بزرگ مسلمان، بحث و بررسی امهات کار ایشان از طریق تحقیق در آثارشان و کسب زمینه لازم برای مقایسه با آراء فیلسوفان معروف مغرب زمین، چگونگی مزج عرفان، فلسفه و شریعت با یکدیگر و فهم تکامل در اندیشه فلسفی از طریق مقایسه با آراء حکیمان مشائی.

سرفصل:

- حکمت متعالیه چیست؟ (با تکیه بر مقدمه اسفار)
- متدلوژی حکمت آموزی صدرالمتالهین
- سیستم وجود شناسی صدرالمتالهین (وحدت وجود - وحدت در کثرت و کثرت در وحدت)
- رابطه وجود با ماهیت در فلسفه اصالت وجود
- اصالت و اعتبار در مفاهیم فلسفی
- مناظرات موجود در مساله اصالت
- اصالت وجود یا اصالت ماهیت
- علیت در فلسفه اصالت وجودی
- مساله وجوب و امکان در نظام وحدت وجود
- بحث جعل و تاثیر در حکمت متعالیه
- رابطه واجب و ماسوا در فلسفه ملاصدرا
- مباحث مربوط به بسیط الحقیقه بودن و صرافت واجب
- وجود ذهنی
- کلی طبیعی و اعتبارات ماهیت و دلایل وجود کلی طبیعی
- اقسام وحدت
- مباحث تقدم و تاخر
- مباحث اشتراک لفظی یا معنوی وجود و موجود

منابع:

اصلی: مشاعر

فرعی: شرح رساله مشاعر لاهیجی (به تصحیح سید جلال الدین آشتیانی)، مبدا و معاد،

اسفار، الشواهد الربوبیه، اصول المعارف ملا محسن فیض کاشانی، شرح منظومه، نهایت الحکمة

حکمت متعالیه (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : حکمت متعالیه (۱)

هدف : آشنایی لازم با حکمت متعالیه و چگونگی مزج عرفان و فلسفه و شریعت با یکدیگر و فهم تکامل در اندیشه فلسفی از طریق مقایسه با آراء حکیمان مشایی .

سر فصل :

- قوه و فعل و معانی قوه
- حرکت جوهری و ادله آن
- رابطه نفس و طبیعت و بدن
- نقش نفس در حرکت جوهری
- حدوث عالم
- هیولی و تقدم فعل بر قوه
- حدوث نفس
- غایتمندی حرکات عنصری و دلالت آن بر وجود ملائکه عقلیه
- محرک نا متحرک
- زمان
- مباحث نفس
- اتحاد عاقل و معقول
- مباحث معاد
- مباحث نبوت

منابع :

اصلی : الشواهد الربوبیه

فرعی : اسفار ، شرح منظومه ، نهایة الحکمة ، رساله حدوث العالم ، اصول المعارف ملا محسن فیض کاشانی

المبدا و المعاد ، زادالمسافر ، مجموعه رسائل فلسفی صدرالمتألهین (تصحیح حامد ناجی اصفهانی) ،

المظاهر الالهیه و تفاسیر ملاصدرا

حکمت مشاء (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد حکمت مشاء در دوره کارشناسی

هدف : آشنایی با اندیشه حکیمان مشایی از طریق آثار مکتوب بزرگترین نماینده این مکتب و مقایسه با مکتبهای اشراق و متعالیه .

سرفصل :

- نمط ثالث (درباره نفس)

- نمط سابع (تجريد)

منابع :

اصلی : اشارات و تنبیهات

فرعی : شفا (طبیعیات و الهیات) ، شروح قدیم و جدید اشارات و تنبیهات ، التعليقات ، آثار فارابی و ابن رشد ،

درخشش ابن رشد در حکمت مشاء دکتر دینانی .

حکمت مشاء (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : حکمت مشاء (۱)

هدف : آشنایی با اندیشه حکیمان مشایی از طریق آثار مکتوب بزرگترین نماینده این مکتب و مقایسه با مکتبهای اشراق و متعالیه .

سر فصل :

- مباحثی از شفا (به انتخاب استاد)

منابع :

اصلی : شفا،

فرعی : اشارات و تنبیهات ، شروح قدیم و جدید اشارات و تنبیهات ، المبدأ و المعاد ابن سینا ، التعليقات ،

آثار فارابی و ابن رشد ، درخشش ابن رشد در حکمت مشاء دکتر دینانی

حکمت اشراق (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۲ واحد حکمت اشراق در مقطع کارشناسی

هدف : آشنایی با حکمت اشراق از طریق آثار حکیم سهروردی و شارحان او و مقایسه با مکتبهای مشاء و متعالیه

سرفصل :

- تفهیم سهروردی به برخی مبانی مشائیین (القسم الاول ، المقالة الثالثه ، الفصل الثالث فی بعض الحکومات فی نکت اشراقیه)
- القسم الثانی فی الانوار الالهیه و نور الانوار و مبادئ الوجود و ترتیبها (المقالة الاولى : فصول ۱ تا ۹)
- القسم الثانی ، المقالة الثانیة فی ترتیب الوجود (فصول ۱ تا ۱۲)
- القسم الثانی ، المقالة الثالثه فی کیفیة فعل نور الانوار و الانوار القاهره (فصول ۱ تا ۴)

منابع :

اصلی : حکمة الاشراق

فرعی : شرح حکمة الاشراق شهرزوری ، شرح حکمة الاشراق قطب الدین شیرازی، تعلیقات

ملاصدرا بر حکمة الاشراق ، شعاع اندیشه و شهود سهروردی دکتر دینانی ، سایر آثار

سهروردی (در مجموعه مصنفات شیخ اشراق)

حکمت اشراق (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : حکمت اشراق (۱)

هدف : آشنایی با حکمت اشراق از طریق آثار حکیم سهروردی و شارحان او و مقایسه با مکتبهای مشاء و متعالیه

سر فصل :

- القسم الثانی ، المقالة الرابعه فی تقسیم البرازخ و هیئاتها و ترکیباتها و بعض قواها (فصول ۱ تا ۸)
- القسم الثانی ، المقالة الخامسة فی المعاد و النبوت و المنامات (فصول ۱ تا ۸)

منابع :

اصلی : حکمة الاشراق

فرعی : شرح حکمة الاشراق شهرزوری ، شرح حکمة الاشراق قطب الدین شیرازی ، تعلیقات

ملاصدرا بر حکمة الاشراق ، شعاع اندیشه و شهود سهروردی دکتر دینانی ، سایر آثار سهروردی

(در مجموعه مصنفات شیخ اشراق)

تاریخ فلسفه اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد تاریخ فلسفه اسلامی در مقطع کارشناسی

هدف : آشنایی با سیر حکمت در اسلام ، مکاتب فلسفی اسلامی و اندیشه های متفکران مسلمان

سرفصل:

- آغاز تفکر فلسفی در اسلام
- فلسفه و علم کلام ، ترجمه کتب فلسفی یونانی به عربی
- فلسفه مشاء (کندی ، فارابی ، ابن سینا)
- دین و فلسفه (امام محمد غزالی ، ابن رشد و فخر رازی)
- حکمت اشراق (سهروردی)
- مفسران ابن سینا
- مفسران سهروردی
- فلسفه دوره صفوی (مکتب شیراز ، مکتب اصفهان)
- فلسفه دوره قاجار (شارحان و پیروان ملاصدرا)
- حکیم ملاهادی سبزواری
- فلسفه در دوره معاصر

منابع :

اصلی : سیر تفکر فلسفی در جهان اسلام ماجد فخری

فرعی : تاریخ فلسفه اسلامی دکتر سید حسین نصر و الیور لیمن

تاریخ فلسفه اسلامی هانری کربن (ترجمه فارسی)

مقالات دائرة المعارف های مربوط به فلسفه اسلامی (به معرفی استاد)

ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی

تاریخ الفلسفه الاسلامیه حنا الفاخوری

تاریخ فلسفه اسلامی میان محمد شریف

مطالعات تطبیقی در فلسفه اسلامی ، سعید شیخ ، ترجمه دکتر محقق داماد

منطق قدیم

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد منطق قدیم (در حد منطق مظفر) در مقطع کارشناسی

هدف : صیانت از خطای در فکر و توانایی کشف صحت و سقم استدلالات در مباحث فلسفی ، مقایسه ارسطو و منطق‌دانان مسلمان

سر فصل :

- قضایا و تحلیل آن در منطق
- مباحث حجت : قیاس (اقترانی حملی ، اقترانی شرطی ، استثنایی)
- قیاسات خاص (مرکب ، مضمّر ، ذوالوجهین ، مساوات)
- استقراء
- تمثیل
- منطق موجهات : قضایای موجهه
- عکس و تقابل در موجهات
- قیاس در موجهات (مختلطات)
- برهان و مبادی آن
- مغالطه و اقسام آن

منابع :

اصلی : منطق اشارات ابن سینا

فرعی : آثار منطقی ارسطو ، اساس الاقتباس ، منطق شفا ، جوهر النضید ، شرح مطالع ، درة التاج شرح

شمسیه

Introduction to Logic (Irving Copi)

منطق جدید

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : منطق گزاره ها

هدف : صیانت از خطای در فکر و شناخت ساختارهای معتبر استدلال

سر فصل :

- منطق محمولات
- قضیه شخصیه و محصوره
- برهان صوری (متد استنتاج طبیعی)
- قواعد اسقاط و الحاق سور (UI و UG و EI و EG)
- برهان شرطی در منطق محمولات
- قواعد نقض سور (QN)
- اثبات عدم اعتبار استدلالها
- منطق نسب (logic of relations)
- نحو (ntax sy)
- معنا شناسی (se mantic)

منابع :

اصلی : در آمدی به منطق جدید دکتر ضیاء موحد

Methods of Logic(W . Quine)

فرعی :

Symbolic Logic (Irving Copi)

تاریخ فلسفه غرب (۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد تاریخ فلسفه در مقطع کارشناسی و آشنایی با تاریخ فلسفه یونان و روم و قرون وسطی در حد کتب تاریخ فلسفه (کاپلستون ، ویل دورانت راسل و گاتری)
هدف : آشنایی بیشتر با سیر تاریخ اندیشه دوره نامبرده و مقایسه میان فیلسوفان نامدار مغرب زمین در آن دوره

سرفصل :

- برآیندی از سیر اندیشه در چهار دوره پیش از سقراط - افلاطون - ارسطو و دوره رومی در موضوعاتی چون : نفس انسان و کمال آن ، مثال و صورت ، علیت ، کیهان شناسی ، حرکت ، وجود ، لوگوس و نوس (تمرکز مباحث بیشتر بر روی مقایسه افلاطون و ارسطو است)
- سیر فلسفه در اندیشه مسیحی از افلوپین به بعد تا پایان قرون وسطی (با عنایت به تحلیل و طبقه بندی متفکران معاصر چون ژیلسون و کاپلستون)
- مقایسه افلوپین ، آگوستین و آکوئیناس در یکی از موضوعات : معرفت شناسی ، جوهر ، کلیات ، وجود و ماهیت ، خدا ، زمان ، شر ، اراده

منابع :

- اصلی : محاورات افلاطون شامل (فیدون ، پارمیندس ، جمهوری ، فدروس ، فیلیوس ، سوفیست ، قوانین ، تیمائوس ، ...) ما بعد الطبیعه ارسطو ، کتب تاریخ فلسفه ، تاسوعات ، اعترافات آگوستین ، جامع توماس ، آکوئیناس و افلوپین یاسپرس .
- فرعی : آغاز فلسفه گادامر ، فلسفه در عصر تراژیک یونان نیچه ، عناوین مربوطه از دائرة المعارف راتلج و پل ادوارد ، گادامر ترجمه فولادوند ، نخستین فیلسوفان یونان دکتر شرف الدین خراسانی ، تاریخ فلسفه امیل بریه ، تاریخ فلسفه کاپلستون .

تاریخ فلسفه غرب (۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : تاریخ فلسفه غرب (۱) و آشنایی با تاریخ فلسفه مدرن در حد کتب تاریخ فلسفه
هدف : آشنایی بیشتر با سیر تاریخ اندیشه رنسانس به بعد تا هگل و مقایسه میان فیلسوفان نامدار مغرب زمین در آن دوره

سرفصل :

- سیر فلسفه از دوره رنسانس به بعد با عنایت به متفکران برجسته دوره :
- الف (بیکن) ب (عقل گرایان (دکارت ، مالبرانش ، اسپینوزا ، لایب نیتز)
- ج (تجربه گرایان (لاک ، بارکلی ، هابز ، هیوم) د (کانت ه (هگل
- بررسی نظرات ایشان در موضوعاتی نظیر :
- نفس انسان - معرفت شناسی - اخلاق
- دیانت و خدا - زمان - جوهر

منابع :

اصلی : تاملات دکارت ، اصول فلسفه دکارت ، نقد عقل محض و تمهیدات کانت ، فلسفه کانت اشتفان کورنر (ترجمه فولادوند) ، اخلاق اسپینوزا ، فلسفه هگل ستیس (ترجمه حمید عنایت) (فرعی : کتب تاریخ فلسفه (کاپلستون ، راسل ، ویل دورانت ، سیر حکمت در اروپا) ، روح فلسفه قرون وسطی ، خدا و فلسفه ، وجود و ماهیت ، نقد تفکر فلسفی غرب (ژیلسون) ، فلسفه در قرون وسطی دکتر ایلخانی ، عقل در تاریخ هگل (ترجمه حمید عنایت)

تاریخ فلسفه غرب (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ فلسفه غرب (۲) ضمن آشنایی با تاریخ فلسفه معاصر

هدف: آشنایی با سیر تاریخ اندیشه دوره معاصر، و مقایسه و تحلیل آراء فیلسوفان نامدار مغرب زمین در این دوره

سر فصل:

- اگزیستانسیالیزم (کی یر کگور، هایدگر، یاسپرس، مارسل و سارتر)
- لفظ اگزیستانس و تفاوت آن با الفاظ "وجود" و "موجود"
- وجوه اختلاف اساسی در آراء یا سپرس، هایدگر و سارتر
- شان تاریخی فلسفه های اگزیستانس
- فلسفه های تحلیلی (راسل، مور، ویتگنشتاین)
- تمیز منطقی (آراء راسل و ویتگنشتاین متقدم)
- نقادی تمیز منطقی
- پوزیتیویزم منطقی (آراء شلینگ، کارناب و ایر)
- نقادی پوزیتیویزم منطقی.
- فلسفه زبان (آراء ویتگنشتاین متاخر)
- گیلبرت رایل
- نقادی فلسفه زبان

منابع:

اصلی: زبان حقیقت، منطق ایر ترجمه منوچهر بزرگمهر، فلسفه چیست هایدگر، پدیدارشناسی و فلسفه های هست بودن ترجمه دکتر یحیی مهدوی، پدیدارشناسی آندره وارتیک، فلسفه های وجودی مک کواری، فلسفه در قرن بیستم دکتر داوری، فلسفه تحلیلی دکتر احمدی افرمجان، فلسفه معاصر کاپلستون، پنجاه فیلسوف قرن بیستم، تاریخ فلسفه کاپلستون

فرعی:

- Existentialism and human emotion (G . P . Sartre)
- Six existentialist thinkers (Blackham)
- Concept of mind (G . Ryle)
- The revolution in philosophy (A . G . Ayer)

- مجموعه درسهای دکتر مصطفی ملکیان و سایر منابع به توصیه استاد

فلسفه تطبیقی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : تاریخ فلسفه غرب (۳) و فلسفه متعالیه ۲ ، فلسفه مشاء ۱ ، فلسفه اشراق ۱

هدف : آشنایی به روشهای گوناگون نظامهای فلسفی اسلامی و مغرب زمین و دستیابی به نقاط اشتراک و افتراق آنها

سر فصل :

- بحث تطبیقی در معرفت شناسی شامل: مقولات ، معقولات ، کلیات فلسفه ، مراتب ادراک ، اتحاد عالم و معلوم
- بحث تطبیقی در هستی شناسی شامل : وجود در نظامهای فلسفی مسلمانان و مغرب زمین ، جوهر ، ماده و صورت ، علیت ، حرکت ، نفس ، مرگ و جاودانگی ، خدا ، زمان و ...

منابع :

- اصلی : مسائل فلسفه راسل (ترجمه بزرگمهر) ، تئوری علم هملین ، المشاعر (مباحث وجود و واجب) اسفار (مباحث علم و حرکت) حکمة الاشراق ، شفا ، عناوین مربوطه از دائرة المعارف های راتلیج و پل ادواردز ، اسلام ایرانی هانری کربن ، فلسفه تطبیقی هانری کربن ، فلسفه تطبیقی دکتر داوری .
- فرعی : کاوشهای عقل نظری ، هرم هستی (دکتر حائری یزدی) ، سایر منابع مربوط به تاریخ فلسفه غرب (۱-۳) متافیزیک و فلسفه معاصر - ریچارد جاک ، پاپکین و آروم استرول (ترجمه دکتر مجتبیوی)

- Gilson, E., Being and some philosophers

- Aquinas, T. , on Being and Essence

عرفان اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد عرفان نظری در مقطع کارشناسی

هدف : آشنایی با سیر تاریخ اندیشه عرفانی در جهان اسلام و بویژه در فرهنگ شیعی . آشنایی با عرفان نظری و عملی و فهم جهان بینی و شیوه های سلوک عرفا .

سر فصل :

- تاریخ عرفان اسلامی: (مباحثی مانند تعریف عارف و صوفی، منابع افکار عرفانی اسلامی در کتاب و سنت پیامبر و صحابه، پیدایش زهد در آغاز اسلام، اختلاف زهد و رهبانیت، نخستین عرفای اسلامی، نخستین آثار عرفان اسلامی، عرفان اسلامی در شبه قاره هند، و عرفای بزرگ این دوره، تفاسیر عرفانی قرآن کریم، سلسله های تصوف، تصوف در دوره صفویه، زندیه و قاجاریه
- متون عرفانی: وجودشناسی عرفانی، اسماء و صفات و مظاهر اسماء، انسان کامل و مظهر اسم جامع
روشهای رسیدن به کمال انسانی، مقامات و حالات اهل سلوک، آداب و التزامات عملی متصوفه

منابع :

- اصلی : اصطلاحات الصوفیه عبدالرزاق کاشی، جستجو در تصوف ایران، ادامه جستجو در تصوف ایران دکتر زرین کوب، تاریخ تصوف در اسلام دکتر قاسم غنی، اللمع فی التصوف، فصوص الحکم ابن عربی، مقدمه قیصری، تمهید القواعد
- فرعی : تاریخ ایران در دوره صفویه، زندیه و قاجاریه،
A history of Sufism in India (Sayid – Athar Abbas Rizvi, New Delhi 1975),
تاریخ ادبیات ایران دکتر صفا، سلسله های تصوف در ایران - شرح مقدمه قیصری، نقد النصوص جامی، رساله قطب محمد غراب، رساله خیال محمد غراب، شروح مختلف فصوص الحکم .

دروس پیش نیاز

زبان تخصصی (۱-۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: گذراندن لا اقل ۸ واحد زبان تخصصی در مقطع کارشناسی
هدف: توانایی استفاده و استنباط مطالب فلسفی- علمی از متون زبان بیگانه

سرفصل:

مطالبی به زبان انگلیسی در خصوص:

- فیلسوفان مهم همچون افلاطون، ارسطو، فارابی، ابن سینا سهروردی، ملا صدرا، دکارت، کانت، هگل، هایدگر و ...
- موضوعات مهم فلسفی نظیر خدا، شر، خلود نفس، اختیار، هستی شناسی، معرفت شناسی، اخلاق، زمان و ...

منابع:

اصلی: دائرة المعارف های فلسفی معتبر و یا تاریخ فلسفه های معتبر به زبان انگلیسی:

Arabs in history, B. Lewis

Culture terms, T . A . Taleghany A handbook of Islamic

فرعی:

تفسیر قرآن

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد ادبیات عرب و ۲ واحد علوم قرآن در مقطع کارشناسی
هدف : آشنایی با روشهای تفسیری مختلف قرآن کریم

سرفصل:

- کلیات مربوط به تفسیر (تفسیر به ماثور و تفسیر به رای - امتناع از تفسیر)
- تفاسیر معروف در تاریخ اسلام نظیر معتزله و مخالفان آنها ، مجاهد و گرایشات او به تاویل ، تفسیر طبری، تفسیر غزالی ، شیعه ، خوارج و ...
- نقدی بر نظریه گولدزیهر در رابطه با عناوین ذیل : تفسیر در متصوفه (وحدت وجود ، تفسیر از رهگذر تاویل و رمز ، رای ابن عربی و اخوان الصفا)
- بررسی هرمنوتیک در رابطه با تفسیر
- بررسی مساله تاریخمندی در فهم نصوص

منابع :

اصلی : موضوعات و عناوین مربوطه از کتاب مذاهب التفسیر الاسلامی، گولدزیهر؛ ترجمه و تعلیق دکتر عبدالحمید

نجار ، اهم تفاسیر شیعه ، مجمع البیان ، المیزان صافی

فرعی : سایر منابع تفسیری ، معنای متن نصر حامد ابو زید ، ترجمه مرتضی کریمی نیا .

قواعد فقه

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد فقه و ۴ واحد اصول فقه در مقطع کارشناسی
هدف : آشنایی با کلیات و قواعد مشهور فقه شیعه و مبانی عقلایی اجتهاد

سر فصل :

قاعده ملازمه ، اصاله الظهور ، قبح عقاب بلا بیان ، اصاله اللزوم

منابع :

قواعد فقهیه دکتر سید مصطفی محقق داماد ، القواعد الفقهیه آیت ... سید حسن موسوی بجنوردی کتب

معتبر اصولی : نظیر رسائل ، مطارح الانظار

مسائل کلامی جدید

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۴ واحد کلام جدید در مقطع کارشناسی و تاریخ فلسفه غرب (۲)

هدف : آشنایی با روشهای پژوهش در علم و دین و رابطه متقابل خدا و انسان نقد و بررسی جدا انگاری حوزه‌های علم و

دین

سر فصل:

- تعریف دین و ابعاد آن
- قلمرو دین
- انتظارات بشر از دین
- فلسفه دین
- تجربه دینی و معرفت شناسی آن
- ماهیت وحی
- رابطه عقل و وحی
- زبان دین
- معنای معجزه و کاربرد آن
- مرگ و جاودانگی
- تمایز علم و دین ، سازگاری و عدم سازگاری آن دو
- کثرت گرایی دینی
- دین و اخلاق (اخلاق دینی و اخلاق سکولار)
- نقد و بررسی دیدگاههای جامعه شناختی و روانشناختی درباره دین

منابع :

فلسفه دین جان هیک ترجمه بهزاد سالکی ، درآمدی بر فلسفه دین دیوید لوئیس ترجمه ملیحه صابری ،
فلسفه علم کلام و فلسفین ترجمه احمد آرام ، علم و دین ایان باربور ترجمه خرمشاهی ، منشاء طبیعی دین
هیوم ، عقل و اعتقاد دینی مجموعه نویسندگان (ترجمه احمد نراقی و ابراهیم سلطانی) تبیین
براهین اثبات خدا آیت الله جوادی آملی . آثار دکتر سید حسین نصر درباره معرفت دینی ، قبض و بسط
تئوریک شریعت دکتر عبدالکریم سروش ، نقدهای قبض و بسط تئوریک شریعت (از جمله نقد دکتر

محمد صادق لاریجانی)

کلام تطبیقی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن حداقل ۶ واحد کلام اسلامی در مقطع کارشناسی

هدف : آشنایی با اعتقادات فرق کلامی در اسلام و کشف نقاط اشتراک و اختلاف آنها با عنایت به سیر تاریخی کلام اسلامی

سرفصل :

- تاریخ علم کلام در اسلام
- مبانی افتراق سه گروه معتزله اشاعره و شیعه (مبانی نظری - فلسفی ، تاریخی و اجتماعی - سیاسی)
- امور عامه در مقدمات علم کلام
- صفات خداوند
- عدل
- نبوت عامه و خاصه
- امامت
- معاد
- ایمان
- امر به معروف و نهی از منکر

منابع :

- اصولی : الشیعة بین الاشاعرة و المعتزله ، گوهر مراد ، سرمایه ایمان لاهیجی ، شرح العقاید النسفیة فی اصول الدین و علم الکلام ، خلاصة الکلام در عقاید فرق اسلام دکتر مشکور ، قواعد العقاید خواجه نصیرالدین طوسی ، تاریخ علم کلام
- فرعی : ملل و نحل شهرستانی ، مذاهب الاسلامیین بدوی ، تاریخ المذاهب الاسلامیة ابوزهره . مقالات الاسلامیین .

شناخت ادیان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : گذراندن ۲ واحد بررسی ادیان یا عنوان مشابه آن در مقطع کارشناسی

هدف : آشنایی با اصول اعتقادی ادیان . و سیر تحول تاریخی آنها

سرفصل :

- تعریف دین
- ادیان الهی و ادیان بشری
- مختصری درباره ادیان هندویی ، بودایی ، یونانی و رومی
- تاریخ دین یهود (شناخت سیر تاریخی و اصول اعتقادی آن ، فرقه های یهودی - یهود بعد از رنسانس و سده های اخیر ، حکمت و عرفان یهودی)
- تاریخ دین مسیحی (شناخت سیر تاریخی و اصول اعتقادی آن ، فرقه های مسیحیت)
- دین مزدایی و آیین زردتشت (سیر تاریخی و اصول اعتقادی این دین)

منابع :

اصلی : تاریخ جامع ادیان جان ناس

Hastings , Encyclopedia of Religion and Ethics

مقارنه الادیان دکتر احمد شلبي (جلد اول : یهود ، و جلد دوم مسیحیت)

فرعی : منابع دیگر مربوط به معرفی استاد

